

LISINSKI
SUBOTOM
UVIJEK
LISINSKI

NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!

FELIX
MENDELSSOHN
— BARTHOLDY

Koncert povodom 400. obljetnice smrti
William Shakespearea

San ljetne noći

OP. 61

DIRIGENT: Mladen Tarbuk
SIMFONIJSKI ORKESTAR, ZBOR I SOLISTI MUZIČKE AKADEMIJE

SURADNJA: Muzička akademija, Akademija dramske umjetnosti,
Tekstilno-tehnološki fakultet, Arhitektonski fakultet / Studij dizajna

KONCERTNA DVORANA CONCERT HALL

LISINSKI

NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ | INVALUABLE EXPERIENCE

Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog
SUBOTA | 26. studenoga 2016.
u 19 i 30 sati

U produkciji:

KONCERTNA DVORANA CONCERT HALL

LISINSKI

NEPROCIJENJIV DOŽIVLJAJ! UNUSUAL EXPERIENCE

U suradnji s Filozofskim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskim narodnim kazalištem u Zagrebu

U realizaciji projekta pomogli su:

akademik Zoran Juranić, Mate Maras, dr. sc. Tomislav Brlek (Filozofski fakultet u Zagrebu), dr. sc. Tatjana Jukić (Filozofski fakultet u Zagrebu), dr. sc. Lada Čale Feldman (Filozofski fakultet u Zagrebu), mr. sc. Ivan Ćurković (Muzička akademija u Zagrebu), Giga Gračan, dr. sc. Monica Priante te Sara Blažev i Marija-Katarina Jukić (studentice 4. godine muzikologije MA).

Sponzor šminke: VM2 d.o.o.

Muzička akademija

Akademija dramske umjetnosti

Tekstilno-tehnološki fakultet i

Arhitektonski fakultet (Studij dizajna) Sveučilišta u Zagrebu

Rektor: Damir Boras, prof. dr. sc.

Dekani:

Dalibor Cikojević, red. prof. art. (MA)

Franka Perković Gamulin, izv. prof. art. (ADU)

Sandra Bischof, red. prof. dr. sc. (TTF)

Krunoslav Šmit, izv. prof. dr. sc. (AF)

FELIX MENDELSSOHN-BARTHOLDY:

SAN LJETNE NOĆI, op. 61

predstava sa scenskom glazbom

Dirigent: Mladen Tarbuk, red. prof. art. (MA)

Dirigenticica zbora: Jasenka Ostojić, izv. prof. art. (MA)

Redateljica: Arija Rizvić, 1. godina diplomskog studija kazališne režije i radiofonije (ADU)

Solisti:

Josipa Gvozdanić, sopran / 2. godina integriranog studija pjevanja (MA)

Dagmar Drechslerova, alt / 2. godina integriranog studija pjevanja (MA)

Mentori solista (MA):

Martina Gojčeta Silić, red. prof. art. (Josipa Gvozdanić)

Cynthia Hansell-Bakić, red. prof. art. (Dagmar Drechslerova)

Glumci / recitatori:

Demetrije / Vratilo – Kruno Bakota

Puk / Filostrat – Ivan Čuić, 2. godina diplomskog studija glume (ADU)

Hipolita / Titanija – Gloria Dubelj, 2. godina diplomskog studija glume (ADU)

Hermija / Frula – Lucia Stefania Glavich Mandarić, 2. godina diplomskog studija glume (ADU)

Lisandar / Dunja – Roko Sikavica, 1. godina diplomskog studija glume (ADU)

Helena / Gubac – Iva Šimić, 2. godina diplomskog studija glume (ADU)

Tezej / Oberon – Paško Vukasović, 2. godina diplomskog studija glume (ADU)

Suradnik: doc. Pravdan Devlahović (ADU)

Oblikovanje svjetla:

Majstor rasvjete: Ivan Štrok, 1. godina diplomskog studija oblikovanja svjetla (ADU)

Fotograf i snimatelj: Ante Delač, 1. godina diplomskog studija fotografskog i video snimanja (ADU)

Arija Rizvić

Josipa Gvozdanic

Iva Simić

Gloria Dubelj

Lucía Stefania Glavich Mandarić

Dagmar Drechslerova

Kruno Bakota

Roko Sikavica

Ivan Čuić

Paško Vukasović

Kostimografija:

Mia Armanda, 2. godina diplomskog studija kostimografije Zavoda za dizajn tekstila i odjeće (TTF)

Manuela Brcko, 2. godina diplomskog studija kostimografije Zavoda za dizajn tekstila i odjeće (TTF)

Ivan Herga, 2. godina diplomskog studija kostimografije Zavoda za dizajn tekstila i odjeće (TTF)

Monika Jugović, 2. godina diplomskog studija kostimografije Zavoda za dizajn tekstila i odjeće (TTF)

Ana Jurjević, 2. godina diplomskog studija kostimografije Zavoda za dizajn tekstila i odjeće (TTF)

Mirjam Krajina, 2. godina diplomskog studija kostimografije Zavoda za dizajn tekstila i odjeće (TTF)

Gabrijela Krešić, 2. godina diplomskog studija kostimografije Zavoda za dizajn tekstila i odjeće (TTF)

Iva Ninić, 2. godina diplomskog studija kostimografije Zavoda za dizajn tekstila i odjeće (TTF)

Lucija Smolčec, 2. godina diplomskog studija kostimografije Zavoda za dizajn tekstila i odjeće (TTF)

Antonija Višak, 2. godina diplomskog studija kostimografije Zavoda za dizajn tekstila i odjeće (TTF)

Jana Zujović, 2. godina diplomskog studija kostimografije Zavoda za dizajn tekstila i odjeće (TTF)

Mentorica: doc. dr. art. Ivana Bakal, doc. dr. art. (TTF)

Suradnici: Sandra Škaro, dipl. ing., asistentica

Đurđica Kocijančić, dipl. ing.

Sanja Jakupec, mag. ing. des. tex., asistentica

Dizajnerica maske: Laura Buljan

Dizajnerica frizure: Evelina Cikron

SIMFONIJSKI ORKESTAR MUZIČKE AKADEMIJE
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Koncertna majstorica: Marija Bašić

Prve violine: Marija Bašić, Nika Maslač, Zvonimir Krpan, Eleonora Hil, Erika Radusinović, Marta Serdarušić, Krešimir Stojanov, Ana Ivanov, Joško Stojanov, Ivan Graziani

Druge violine: Lara Rimac, Marta Stanec, Martin Češnjak, Ana Tomšić, Paula Žuljević, Manuela Pavičić, Vanda Dabac, Tanja Prgomet

Viole: Tatjana Škorić, Sonja Jugo, Ema Tufekčić, Iva Šalić, Filip Vitko, Margareta Lukić

Violončela: Emanuel Pavon, Stin Lebar, Monika Hočevar, Dora Merle

Kontrabasi: Marko Radić, Vinko Vujec, Gustav Barišin

Flaute: Dijana Bistrović, Martina Vlastelica

Oboe: Manca Oberstar, Marta Meštrovic

Klarineti: Filip Mikuša, Alen Kundih

Fagoti: Matko Smolčić, Sebastijan Tarbuk

Rogovi: Marko Novak, Dario Kšenek

Trube: Davor Zrinščak, Luka Buljan, Josip Rac

Tromboni: Mario Janković, Luka Lazar, Mario Puzović

Eufonij: Zvonimir Marković

Timpani: Luis Montealegre

Udaraljke: Janko Adamek

Voditelj orkestra: Georg Draušnik, red. prof. art. (MA)

Nadzornik orkestra: Nikša Gašparić (MA)

Poslužitelj orkestra: Zoran Boch

ZBOR MUZIČKE AKADEMIJE SVEUČILIŠTA U ZAGREBU

Soprani: Darija Auguštan, Ana Marija Barišić, Stela Beno, Josipa Bilić, Marija Anđela Biondić, Danijela Bošnjak, Dora Budimir, Irma Dragičević, Marta Faullend Heferer, Nina Franulović, Sara Jakopović, Terezija Galić, Mia Gazdović, Vedrana Hukavec, Lucija Jelušić, Klara Juričić, Sara Komljenović, Ana Pavićević, Iva Renić, Emilia Rukavina, Zrinka Sojčić, Klara Spajić, Maja Sremec, Josipa Škoda, Manuela Vuković, Tea Zec, Yuchen Zhang, Patricia Žudetić

Altovi: Sara Blažev, Mirta Borovac, Zohra Boukhatem, Iva Božić, Ivona Božić, Mirjam Bungić, Matea De Bona, Petra Čaleta, Marina Đoković, Lucija Ercegovac, Andrea Grdenić, Ema Gross, Ines Grubišić, Martina Ivčević, Ana Jazbec, Matija Jerković, Lucija Juričić, Lara Kelemen, Lea Konjetić, Ema Kopi, Antonija Kovaček, Morana Lakotić, Barbara Lalić, Kristina Medenjak, Kristina Mišić, Katarina Pavlović, Mia Pleša, Antea Poljak, Petra Stojaković, Karla Šain, Josipa Vuković, Klara Zečević Bogojević

Korepetitori zbora:

Dora Petković, glasovir, 3. godina integriranog studija glasovira (MA)

Viktor Čičić, glasovir, 3. godina integriranog studija glasovira (MA)

Dirigentica zbora: Jasenka Ostojić, izv. prof. art. (MA)

Produkcija

Izvršna produkcija: Vesna Rožić (MA)

Koordinacija produkcije: Martina Roginić, 2. godina preddiplomskog studija produkcije (ADU)

Odnosi s javnošću: Ida Szekeres (MA)

Oblikovanje plakata i naslovnice programske knjižice:

Stella Grabarić, studentica 3. godine preddiplomskog studija vizualnih komunikacija (AF, SD)

Voditelj studija dizajna: Stipe Brčić, red. prof. art.

Mentor: Ivan Doroghy, red. prof. art. (AF, SD)

Asistentica: Romana Kajp

Pokrate:

ADU = Akademija dramske umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu

AF, SD = Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Studij dizajna

MA = Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu

TTF = Tekstilno-tehnološki fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Početak 19. stoljeća njemački su pjesnici u Shakespeareovoj komediji *San ljetne noći* prepoznali ono čemu su i sami težili. Važna uloga prirode, fantastike i mistike u tom čudnovatom svadbenom ugođaju poticala je njihovu stvaralačku fantaziju te je drama vrlo brzo prevedena na njemački jezik. Prijevod Augusta Wilhelma Schlegela i Ludwiga Tiecka iz 1825. nije mogao zaobići ni **Felix Mendelssohn-Bartholdy** (Hamburg, 1809. - Leipzig, 1847.), koji je tada u Njemačkoj počinjao skladateljsku karijeru. Mladi glazbenik nije

pokazivao zanimanje samo za glazbu, nego i za književnost i likovne umjetnosti. Svoje oduševljenje *Snom ljetne noći* podijelio je sa svojom sestrom Fanny u jednom pismu. Bio je toliko opčinjenim tim književnim djelom da ga više nije mogao odagnati ni iz svojih snova, pa nije neobično što ga je to potaknulo na skladanje koncertne uvertire. Ta vrsta, u čijem je stvaranju tijekom života postao iznimno uspješan i koja je postala važan dio njegova opusa, izvodila se na početku koncerata, sa svrhom privlačenja pozornosti slušatelja.

Iako mu je u vrijeme skladanja koncertne uvertire *San ljetne noći*, op. 21 bilo tek 17 godina, ona je bila prvo ozbiljnije djelo koje je jasno pokazalo zrelost njegova skladateljskoga izraza. Sadrži mnogo karakterističnih primjera lepršava i skercoznog načina pisanja koje je postalo značajkom njegova glazbenog stila. Uvertira je najprije izvedena u okrilju Mendelssohnova obiteljskog doma, a nakon raspisa orkestralne partiture, uz sestrinu pomoć, skladatelj je priredio i verziju za glasovirski duo, čime je omogućeno češće izvođenje djela izvan koncertnih prostora. Javna premijera održana je u veljači 1827. godine pod dirigentskim vodstvom Carla Loewea u Szczecinu. Na tom je koncertu Mendelssohn osobno sudjelovao u izvedbi još jednoga svojeg djela, *Koncerta za dva glasovira u As-duru*. Dvije godine poslije, na putovanju Europom, dobio je priliku predstaviti djelo u Engleskoj, zemlji Williama Shakespearea. Taj se koncert prigodno održao 24. lipnja, tj. na blagdan sv. Ivana Krstitelja. Engleska je publika uvertiru prihvatila iznimno dobro, a kritika zabilježila da je „djelo obasjano genijem i bogato efektima. Pokazuje da je skladatelj proučavao pjesnika, ušao u njegove misli te čak zahvatio ponešto njegove mašte“.

Mendelssohn se Shakespeareovim djelima vraćao cijeloga života. U nekoliko je navrata pokušao pronaći adekvatne libretističke predloške temeljene na njegovim drugim djelima, *Oluji* i *Zimskoj priči*. Iako se najviše htio baviti skladanjem opera, to mu nije polazilo za rukom. Njegova naklonost dramskoj umjetnosti stoga je pronašla oduška u pisanju scenske glazbe koja je pratila izvedbu dramskog djela, u pothvatu po kojem je još za života postao poznat. Uspjeh Mendelssohnove koncertne uvertire op. 21 neporecivo ga je vodio prema scenskoj umjetnosti. Iako 17 godina nakon stvaranja uvertire, 1843., nastalo je jedno od njegovih najpoznatijih djela, scenska glazba za *San ljetne noći*, op. 61.

Kad se govori o djelima koja ujedinjuju glazbu i dramu, najčešće se u obzir uzimaju velika vokalno-instrumentalna djela, ponajprije opere. Međutim, scenska glazba također je vrlo važna u povezivanju tih dviju umjetnosti, premda je manje prisutna u svijesti glazbenika i publike. Kao i kod opere, njezina su ishodišta u grčkoj drami, u kojoj su i zborovi imali važnu ulogu. Ideja oplemenjivanja dramskog sadržaja glazbenim može se pratiti tijekom cijele povijesti izvođenja dramskih djela. Glazba je živjela na sceni u izvedbi pjesama što bi ih izvodili glumci i pomagala vjerodostojnijem ocrtavanju scena koje uključuju muziciranje, poput prizora vjenčanja ili zabava u kojima je sudjelovalo više likova. Razvojem zanimanja za učestalijom primjenom scenske glazbe, osobito u Njemačkoj potkraj 18. stoljeća, zaživjela je ideja o isključivo glazbenim točkama, odnosno orkestralnim preludijima, interludijima i postludijima, koji bi odražavali prigodni ugođaj već viđene scene ili uvodili u raspoloženje iduće. U 18. i 19. stoljeću sve su drame u izvedbe uključivale dijelom ili potpuno novoskladane interludije, a katkad se glazba pisana za jedno djelo koristila za posve drugo, kojemu nije bila prvotno namijenjena. U tim su se interludijima nerijetko izvodile tadašnje popularne pjesme i plesovi, no i tu su bili prisutni orkestralni brojevi. Osamnaesto je stoljeće također obilježila i pojava *melodrama*, glazbeno-scenske vrste kod koje glazba prati govornu izvedbu dramskog teksta. Scenska se glazba tako više nije sastojala samo od uobičajenih i očekivanih uvertira, glazbe između scena i činova te plesova i popijevki, već i od glazbe koja je bila napisana tako da određene situacije dobiju na važnosti. U tome je smislu povremeno trebalo istaknuti posebnost dijaloga i nekih dijelova u radnji, ulaske i izlaske likova na scenu te dočarati razne slike. U melodrami su se katkad primjenjivali glazbeni motivi vezani uz pojedine likove, koji bi za trajanja drame čak i varirali, no njihova je glavna karakteristika bila pozadinsko ocrtavanje, kao da je posrijedi dio scenografije.

Kombinaciju navedenih aspekata scenske glazbe predstavio je Mendelssohn u svojoj koncepciji *Sna ljetne noći*. To je kompleksno djelo nastalo na narudžbu pruskog vladara Friedricha Wilhelma IV., koji je Mendelssohna tako primio

među njemačke intelektualce kojima se htio okružiti. Smatrajući grčku tragediju i Shakespeareova djela vrhuncima cjelokupne ljudske kulture, kralj je dogovorio suradnju skladatelja Mendelssohna i pjesnika Ludwiga Tiecka u uprizorenju nekoliko dramskih djela u dvorskom kazalištu: Sofoklove *Antigone* (1841.) i *Edipa na Kolonu* (1845.), *Sna ljetne noći* Williama Shakespearea (1843.) i *Atalije* (1845.) Jeana Racinea. U svim tim izvedbama glazba je, prema kraljevoj ideji, trebala oživjeti velika dramska djela. Mendelssohn je glazbu za *San ljetne noći* koncipirao u trinaest točaka koje slijede nakon uvertire (op. 21). Sastoje se od stavaka koji imaju ulogu međuiigre (npr. *Scherzo*, *Notturmo* i *Svadbena koračnica*), nekoliko točaka koje pripadaju žanru melodrame, strofne pjesme što je izvodi zbor, kao i od kraćih glazbenih odlomaka koji prate obrtnike i njihovu izvedbu *Pirama i Tizbe*, predstavu unutar predstave. Mendelssohn se u ovome djelu vratio karakteru i ugođaju sedamnaest godina starije koncertne uvertire, razvijajući njezine motive kako bi dočarao pojedina raspoloženja i karakterizirao dramske likove. Osvrćući se na to djelo, Robert Schumann je Mendelssohnu zamjerio oslanjanje na uvertiru i ponavljanje njezinih motiva tijekom djela, pogotovo u finalu, koji doslovno iznosi karakteristične motive iz prvih taktova uvertire u puhaćim instrumentima, njezine vilenjačke glazbe, kao i motive iz kode. S druge strane, njegov je sud pohvalan kad je posrijedi razvoj i variranje karakterističnih motiva, među kojima se napose ističe onaj vilenjački, koji se pojavljuje u prizorima u kojima Puk poseže za čarobnim napitkom, sve do scene u kojoj se Titanija oslobađa čarolije.

Mendelssohnova scenska glazba za *San ljetne noći* i danas se izvodi, unatoč vremenu koje je često bilo nemilosrdno prema djelima takve vrste. Međutim, kontekst izvedbe i određenje scene na kojoj se izvodi, od prvih su se izvedbi neprestano mijenjali. Ni sam skladatelj nije uspio provesti sve umjetničke ideje što ih je izložio redatelju Tiecku, pa stoga i ne postoji ondašnja izvedba prema kojoj bi se današnja mogla ravnati u pogledu vjerodostojnosti i povijesne obaviještenosti. Jedan od razloga što je ta scenska glazba poznata i danas jest njezina popularnost u vrijeme nastanka, o čemu svjedoči raširenost izvora na njemačkom i engleskom govornom području. Sam je Mendelssohn načinio skraćene glasovirske obrade, a 1848. godine izdavačka kuća *Breitkopf & Härtel* objavila je cjelovito izdanje djela. Već u prvim desetljećima druge polovice 19. stoljeća Mendelssohnova je scenska glazba ušla u kanon izvedbene prakse Shakespeareova *Sna ljetne noći*. Međutim, njezin je udio u scenskoj izvedbi bio sve manji i često se nije izvodila u cijelosti. Jedan od rezultata toga procesa skraćivanja i potiskivanja scenske glazbe je popularnost *Svadbene koračnice*, koja se odvojila od konteksta *Sna ljetne noći* i postala važno mjesto u svadbenom obredu svojstvenom zapadnoj kulturi. Danas su rijetke dramske

izvedbe u kojima se scenska glazba može čuti u cjelini ili onako kako se nekoć izvodila. Ipak, predodžba o cjelovitosti Mendelssohnove scenske glazbe za Shakespeareovu dramu danas se lakše postiže u koncertnoj izvedbi isključivo glazbenih točaka, poput svojevrzne baletne suite. Dok je poluscenska izvedba s određenim brojem uprizorenih točaka još uvijek dio današnje izvedbene prakse, djelo se više gotovo i ne pojavljuje u potpunoj glazbeno-scenskoj izvedbi. Neuspjeli pokušaji oživljavanja djela u takvoj povijesno osviještenoj izvedbi doveli su do zanemarivanja velikoga dijela Mendelssohnove scenske glazbe za *San ljetne noći*, koji je upravo zato pao u zaborav. „Zaboravljeni“ dio scenske glazbe i popularni stavci poput *Uvertire*, *Scherza*, *Notturna* i *Svadbene koračnice* sastaju se naposljetku večeras u koncertnoj dvorani.

Sara Blažev i Marija-Katarina Jukić,
studentice 4. godine muzikologije

mentori: dr. sc. Dalibor Davidović i mr. sc. Ivan Ćurković (MA)

Nakladnik: Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog

Za nakladnika: Dražen Sirišćević, ravnatelj

Producentica programa: Ana Boltužić

Urednica: Ana Boltužić

Autorice teksta: Sara Blažev i Marija-Katarina Jukić

Lektorica: Rosanda Tometić

Oblikovanje i grafička priprema: Marija Korotaj

Tisak: Intergrafika d. o. o.

Naklada: 400 primjeraka

Cijena: 20 kuna

www.lisinski.hr

FRANCESCA DEGO violina

Od Paganinija...

KONCERTNA DVORANA CONCERT HALL

LISINSKI

NEPROCIJENLJIVO DOVIJLANJE AVAILABLE EXPERIENCE

DAN DVORANE 29.12.2016.

O SOLE MIO

TALIJANSKA NOĆ

... do Verdija

WALTER FRACCARO tenor

LISINSKI
ARIOSO
GLAS ZA
LISINSKI
NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!

3. PROSINCA 2016.

MARINA REBEKA

sopran

Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije
Michael Balke, dirigent

Najveće svjetske operne pozornice Milana, Beča, New Yorka, Münchena, Salzburga, Londona i Verone i dirigentska imena kao što su Zubin Mehta, Riccardo Muti, Antonio Pappano i Fabio Luisi – s takvim, najboljim mogućim preporukama pred publiku *Lisinskog* dolazi letonska sopranistica Marina Rebeka. Njezina blistava karijera nije stvar prošlosti, ona se događa upravo sada, kad još jedna velika operna diva s Baltika dolazi i pred zagrebačku publiku. Uz Simfonijski orkestar Hrvatske radiotelevizije Marina Rebeka podastrijet će najljepše biserje iz svojega bogatog repertoara koji obuhvaća stoljeća i epohe: od Händela preko Mozarta, Rossinija, Donizettija, Verdija i Čajkovskog do Stravinskog.

Cijene ulaznica: 190, 210, 230 kn

10. PROSINCA 2016.

BUDIMPEŠTANSKI FESTIVALSKI ORKESTAR

LISINSKI
SUBOTOM
UVIJEK
LISINSKI
NEPROCIJENJIV DOŽIVLJAJ!

A close-up photograph of a violinist with long hair and glasses, wearing a dark jacket, playing a violin. The background is blurred with warm stage lights.

Leonidas Kavakos, violina
Iván Fischer, dirigent

Gostovanja Budimpeštanskog festivalskog orkestra pod vodstvom maestra Ivána Fischera glazbeni su praznik savršenog muziciranja za svaku svjetsku glazbenu metropolu, pa tako i za Zagreb i pozornicu njegova glazbenog hrama, Lisinskog. Njihovi se nastupi pamte cijeli život. I ovaj put s vrhunskim orkestrom dolazi i vrhunski solist, jedan od najtraženijih i najhvaljenijih violinista današnjice – Leonidas Kavakos, udruženi u izvedbe djela dvojice velikana europske i svjetske glazbe: Franza Schuberta i Béle Bartóka.

Cijene ulaznica: 160, 200, 240 kn

LISINSKI SUBOTOM UVIJEK LISINSKI

NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ!

GRAD ZAGREB

PEUGEOT

Zagreb
moj grad

KONCERTNA DVORANA CONCERT HALL

NEPROCJENJIV DOŽIVLJAJ | INVALUABLE EXPERIENCE